

Duhovna oskrba v slovenskih bolnišnicah

... V državah razvitega sveta so že pred mnogimi leti ugotovili, da je prisotnost osebe, ki skrbi za duhovno počutje bolnikov, nujno potrebna tudi v bolnišnicah. Zato smo lahko v poročilih strokovnjakov, ki so hodili na razna strokovna izpopolnjevanja, redno prebirali, da ima v tujini vsaka bolnišnica prostore za versko dejavnost. ...

Navdušenje

... Pri učenju, zlasti pri oblikovanju solidarnega sožitja, imajo pomembno vlogo tudi možganske zrcalne celice. Te omogočajo enačenje z drugim človekom, ki nas navdušuje. Pri tem se v možganih dogaja podoben proces kakor takrat, ko sami delamo nekaj z navdušenjem; v obeh primerih je učenje lahko in uspešno. ...

Kritično in ustvarjalno razmišljanje

... Kadar razvijamo kritično razmišljanje, razvijamo tudi ustvarjalno razmišljanje. Ko naletimo na problem, se običajno najprej vprašamo, zakaj se je pojavil, od kod izvira ipd. Morda bomo morali problem analizirati s pomočjo več različnih metod. Če pa si pri reševanju težave pomagamo z ustvarjalnim razmišljanjem, ugotovimo, da lahko na problem gledamo iz več zornih kotov ter da nam ta ustvarjalnost omogoča širše iskanje rešitve. ...

Otrok lahko hitro postane žrtev spletnih zlorab

... Otrok ni pomanjšan odrasli, je zgolj otrok, čeprav je morda pri svojih 12 ali 13 letih celo višji od vas. Govori pogumno in samozavestno; zdi se, da veliko ve in da se bo znal odzvati, da se bo znal zaustaviti, ko bo to potrebno. Naj vas njegova ali njena zunanja podoba in izrečene besede ne zavedejo. Še vedno je otrok in v resnici vas 'mladiček' še kako potrebuje. ...

Projektni teden in ustvarjalnost

... Projektno delo je ena od oblik izobraževanja, ki dijakom omogoča, da znanje širijo drugače kot pri klasičnem pouku. Je zanimivo, raznovrstno, polno zanimivih in neprecenljivih izkušenj, ki jih pri tem pridobimo vsi udeleženci. Projektne tedne že vrsto let vključujemo v naš šolski letni delovni načrt, saj imamo z njimi dobre izkušnje, prav tako so zelo dobri tudi rezultati dela. ...

Uvodnik

3 *Silvo Šinkovec*: Pluralno

V žarišču: Država in vera

- 5 *Miroslav Mozetič*: Verska svoboda in javna (državna) šola
9 *Tomaž Rozman*: Pravni okviri odnosa med šolo in vero
10 *Branko Cestnik*: O sodelovanju med šolo in župnijo
11 *Janez Zajec*: Duhovna oskrba v slovenskih bolnišnicah
13 *Jože Plut*: Temeljno in neodtujljivo ali sekundarno in terciarno

Naš pogovor

15 *Vanja Kiswarday*: *Michela Carrozzino*: Vsakdo je vreden, da je vključen

Biti vzgojitelj

- 19 *Jože Ramovš*: Navdušenje
21 *Drago Jančar*: Pišem v prostor in čas skrivnosti
24 *Lidija Golc*: O veselju do vere vase

Vzgojni načrt

- 25 *Mateja Centa*, *Bruno Čurko*, *Ivana Kragić*: Kritično in ustvarjalno razmišljanje
28 *Zdenka Sušec Lušnic*: Razredništvo – poslanstvo, odgovornost, izziv

Starši

- 31 *Neža Miklič*: Otroku lahko hitro postane žrtev spletnih zlorab
33 *Rihard Režek*: Starši, hvala, da ste

Področja vzgoje

- 34 *Milček Komelj*: Cerkev kot slikarska realnost in duhovni privid
34 *Lidija Golc*: Polna je blagoslovljena košarica
36 *Vesna Jarh*: Igralnica: prostor, poln vsebine
37 *Vesna Trančar*: Podjetja in izobraževalne ustanove z roko v roki

Duhovni izziv

- 40 *Branka Roškar*: Blagoslov
42 *Silvo Šinkovec*: Prešernov Credo v Krstu pri Savici

Izkušnje

- 44 *Martina Goričan*: Projektni teden in ustvarjalnost
46 *Melita Miklavčič*: Črpati moč iz dosežkov drugih

48 **Bralni namig**

49 **Iz življenja DKPS**

51 **Napovedni koledar**

53 **Nova spoznanja**

53 **Summary**

Verska svoboda in javna (državna) šola

■ **Miroslav Mozetič**, mag. pravnih znanosti s področja ustavnega prava, je nekdanji sodnik *Ustavnega sodišča Republike Slovenije*.

Prispevek je nastal na podlagi aktivne udeležbe na okrogli mizi v Dornberku z naslovom Avtonomija šolskega prostora. Glavna vsebina okrogle mize je bilo vprašanje, kako se odraža pravica do svobode vesti (verske svobode) v povezavi z načelom ločenosti države in verskih skupnosti v javni (državni) šoli.

Avtonomija šolskega prostora

Pojma avtonomija šolskega prostora ne najdemo v Ustavi¹. Ta pojem pozna Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (v nadaljevanju ZOFVI).² Če se omejimo samo na vprašanje verskih vsebin oziroma na vprašanje uresničevanja verske svobode (svobode vesti), ugotovimo, da ZOFVI prepoveduje konfesionalno dejavnost v javnem vrtcu ali javni šoli, vendar z dvema izjemama: ena se nanaša na vrtce in šole s koncesijo, druga pa na izvajanje verouka oziroma konfesionalnega pouka v prostorih javne šole ali vrtca, če ni na razpolago drugih ustreznih prostorov.³ Konfesionalno dejavnost zakon opredeli v petem odstavku; le-ta obsega:

- verouk ali konfesionalni pouk religije s ciljem vzgajati za to religijo,
- pouk, pri katerem o vsebinah, učbenikih, izobraževanju učiteljev in primernosti posameznega učitelja za poučevanje odloča verska skupnost,
- organizirane verske obrede.

Določbe zakona o prepovedi konfesionalne dejavnosti je presojalo Ustavno sodišče RS (odločba št. U-I-68/98 z dne 22. 11. 2001). V odločbi je Ustavno sodišče najprej ugotovilo, da Ustava konfesionalne dejavnosti (v javnih vrtcih in šolah) ne ureja, kar naj bi pomenilo, da je niti ne prepoveduje niti ne zapoveduje. Vendar pa Ustava v 7. členu vsebuje splošno načelo o ločitvi države in verskih skupnosti, na podlagi katerega je država zavezana k nevtralnosti, tolerantnosti in nemisijonarskemu delovanju. To, po odločbi Ustavnega sodišča, na področju šolstva pomeni, da verske vsebine ne morejo biti del javnega pouka, to je niti del pouka v javni šoli niti del poučevanja v okviru

javne službe šole, ki ji je država podelila koncesijo.

V nadaljevanju je Ustavno sodišče presojalo, ali je ZOFVI v neskladju z Ustavo tudi v tistem delu, ki prepoveduje konfesionalno dejavnost zunaj opravljanja javne službe v šolskih prostorih. Odločilo je, da ni, kajti javni vrtci in šole so javne (državne) institucije, financirane s strani države, in kot take v bistvu simboli, ki državo predstavljajo navzven in jo delajo spoznavno posamezniku, zato je legitimno, da je tu načelo ločitve države in verskih skupnosti in s tem tudi nevtralnosti države najbolj dosledno ter strogo izpeljano. Glede na to, da javni vrtec in javna šola nista manifestacija države samo pri izvajanju dejavnosti izobraževanja

in vzgoje (javne službe), temveč tudi kot javni prostor, načelna prepoved konfesionalne dejavnosti ne predstavlja nedopustnega posega v svobodo vesti niti v pravico staršev, da vzgajajo svoje otroke v skladu z lastnim verskim prepričanjem, je sklenilo Ustavno sodišče.

Iz odločbe jasno izhaja, da je Ustavno sodišče postavilo splošno načelo o ločenosti države od verskih skupnosti nad pravico do svobode vesti (verske svobode) in pravico staršev, da vzgajajo svoje otroke v skladu z lastnim prepričanjem. Po tej odločbi splošno ustavno načelo, ki določa »razmerje med državo in verskimi skupnostmi zgolj na načelni ravni, medtem ko se pomen in vsebina navedenega načela šele oblikuje«

Foto: Peter Prebil